

Miloš D. Đurić

Univerzitet u Beogradu

Elektrotehnički fakultet

djuric@etf.bg.ac.rs

milosddjuric@hotmail.com

msdjuric@verat.net

<https://doi.org/10.18485/melissa.2019.18.1.ch12>

821.133.1-31.09:004.62

TORIL MOINO ČITANJE SIMON DE BOVOAR I RAČUNARSKA ANALIZA GOŠĆE

Sažetak: Istraživanje je posvećeno Toril Moinom čitanju Simon de Bovoar, a naročito čitanje Bovoarine *Gošće*. Na osnovu iznetih opservacija uspostavljena je osnova za jednu računarsku analizu teksta. Korpus je zasnovan na ekscerptima iz *Gošće*. Analizirani ekscerpti nisu nasumično odabrani, već je izdvojen onaj konkretni jezički materijal koji sadrži ključne elemente Bovoarove u čitanju Toril Moi. Računarska analiza teksta omogućava da se pruži jedan specifičan uvid u tumačenje književnog teksta uzimajući u obzir različite parametre. Rad se sastoji od četiri dela. U prvom delu se daju uvodne napomene. Drugi deo je deskriptivno orijentisan, u tom smislu što pruža Toril Moino čitanje Simon de Bovoar, vodeći računa o feminističkoj teoriji, osvetljavajući *écriture féminine*. U ovom delu se opisuje i Moino dijagnostifikovanje problema, a potom se u fokusu nalazi avantura čitanja, kakvu pronalazimo kod Simon de Bovoar. Treći deo rada posvećen je analizi konkretnih segmenata korpusa, a oslanja se na literaturu koja se bavi interfejsom lingvistike i književnosti, književničkom lingvistikom. Teorijski model se zasniva na temeljima računarske lingvistike i statističke lingvistike, u najširem smislu. Praktična primena se zasniva na eklektičkom modelu koji je ustrojen prema literaturi koja se bavi računarskom analizom

teksta. U ovom delu rada, vrši se i računarska analiza manjeg uzorka teksta *L'invitée*. Četvrti deo sadrži zaključne napomene.

Ključne reči: Toril Moi, Simon de Bovoar, feministička teorija, *écriture féminine*, računarska analiza teksta.

1. Uvodne napomene

Prema *Stanfordskoj enciklopediji filozofije*, postoje neke misliteljke i neki mislioci koji su od samog početka nedvosmisleno i jednoznačno identifikovane i identifikovani kao filozofkinje i filozofi, kao što je to, na primer, Platon. No, postoje i neke misliteljke i neki mislioci kojima se osporava mesto u filozofiji, poput Ničea. Ova monumentalna enciklopedija uspostavlja i jednu potpuno novu kategoriju misliteljki, a to su upravo one koje su postepeno stekle pravo da budu primljene u filozofsko okrilje. Simon de Bovoar je jedna od kasnije priznatih filozofkinja, naročito s obzirom na njeno identifikovanje kao autorka, a ne filozofkinja, pošto je sebe nazivala babicom Sartrove egzistencijalne etike, a ne misliteljkom *per se*, za mesto Bovoarove u filozofiji moralo se izboriti naknadno¹. Prema literaturi, Simon de Bovoar „[...] sasvim sigurno, najveća feministička teoretičarka našeg vremena“².

Analizirajući Simon de Bovoar i metafizički roman kroz prizmu književnosti, filozofije i pitanja Druge u romanu *Gošća (L'Invitée)*, Toril Moi ukazuje na to da je Bovoarova doživljavala

1 Debra Bergoffen and Megan Burke, “Simone de Beauvoir.” *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* <https://plato.stanford.edu/archives/sum2020/entries/beauvoir/> (preuzeto 6. 6. 2020).

2 Toril Moi, „Od Simon de Bovoar do Žaka Lakana: Simon de Bovoar i marksistički feminizam”, *ARS*, br. 5–6 (2010): 82.

filozofiju kako telesno, tako i emotivno³. Ova Moina konstatacija svakako da nije usamljena u relevantnoj literaturi. Smatra se da od svih filozofa egzistencijalizma, Simon de Bovoar artikuliše najzanimljiviju teoriju romana u svetlu svog poimanja odnosa književnosti i filozofije⁴. Međutim, Ongova ipak konstatuje da Bovoarino kritičko delo o filozofskom značaju realizma književnog proznog dela uglavnom ignorišu proučavateljke i proučavaoci ove tematike. Drugim rečima, ove proučavateljke i proučavatelji smatraju njena prozna dela filozofskim u tom smislu što ona istražuju egzistencijalističke teme i predmete⁵. Međutim, sasvim ispravno, u nastavku se naglašava da Bovoarova pronicljivom suprotnošću zastupa stav da roman izražava metafizičke aspekte, a to naročito ističe u svojim esejima⁶.

U narednom delu, pogledaćemo Toril Moino čitanje Simon de Bovoar, ne prenebregavajući elemente iz Moine biografije i njenih pogleda na feminističku teoriju, kao i na *écriture féminine*.

2. Toril Moino čitanje Simon de Bovoar

U ovom delu rada najpre navodimo neka razmišljanja Toril Moi i konstatujemo kakve stavove iznosi u svojim radovima. Potom, analiziramo njeno čitanje Simon de Bovoar i neke aspekte čitanja romana *Gošća*.

3 Toril Moi, privatna i lična komunikacija, mejl od 12.12.2012. godine.

4 Yi-Ping Ong, "Simone de Beauvoir's Theory of the Novel: The Opacity, Ambiguity, and Impartiality of Life", *Philosophy and Literature*, Vol. 39, No. 2 (2015): 379.

5 Yi-Ping Ong, "Simone de Beauvoir's Theory of the Novel: The Opacity, Ambiguity, and Impartiality of Life", *Philosophy and Literature*, Vol. 39, No. 2 (2015): 379.

6 Yi-Ping Ong, "Simone de Beauvoir's Theory of the Novel: The Opacity, Ambiguity, and Impartiality of Life", *Philosophy and Literature*, Vol. 39, No. 2 (2015): 379–405.

2.1. Toril Moi: feministička teorija, *écriture féminine* i Simon de Bovoar

Pre nego što se krene u analizu Toril Moinog čitanja Simon de Bovoar, navešćemo izvesne podatke o Toril Moi, kao i izvesne stavove Toril Moi. Naime, Toril Moi je redovna profesorka francuske književnosti i engleskog jezika na Duke Univerzitetu u SAD. Nužno je pomenuti da profesorka Toril Moi ima prestižno zvanje „James B. Duke Professor”, koje se dodeljuje samo akademskim učenjakinjama i učenjacima sa izuzetnim dostignućima. Pre toga bila je profesorka francuskog jezika na Univerzitetu u Oksfordu i direktorka Centra za feminističke studije u Bergenu, u Norveškoj. Sem toga, profesorka Toril Moi je i članica Norveške akademije nauka i umetnosti. Ukoliko bi smo morali da istaknemo fokus njenih istraživanja najpre bismo istakli da se profesorka Moi bavi feminističkom kritikom, proučavajući različite aspekte *écriture féminine*. U poslednje vreme, prema sopstvenim rečima, ona radi na iznalaženju puteva da tumači književnost filozofijom, a filozofiju književnošću, pri tom ne svodeći jednu na drugu⁷.

Toril Moi ističe da ona nije žena-pisac, odnosno, spisateljica u svom eseju posvećenom ženama, književnosti i feminističkoj teoriji danas. Preciznije, ona u eseju pokušava da pruži odgovor na dva pitanja, a to su: 1. Zašto je pitanje žene spisateljice nestalo iz feminističkog teorijskog programa rada oko 1990. godine?; 2. Zašto bi trebalo da ponovo razmatramo ovo pitanje?⁸. Za razmatranje ovog pitanja, čini nam se, da bi trebalo uzeti i obzir da se Toril Moi deklarira kao feministička književna kritičarka i feministička književna teoretičarka⁹.

7 Toril Moi privatna i lična komunikacija, mejl od 6. 6. 2011. godine.

8 Toril Moi, “I am not a Woman Writer’: About Women, Literature and Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 259.

9 Toril Moi, “Meaning What We Say: ‘The Politics of Theory’ and the

Toril Moi je objavila studiju *Seksualna/Tekstualna politika* (eng. *Sexual/Textual Politics*) 1985. godine¹⁰. Prema vlastitim rečima, u *Seksualnoj/tekstualnoj politici*, Toril Moi zanimaju ideološka dejstva dominantnog predstavljanja buržoaskog subjekta¹¹. Preciznije, u ovoj monumentalnoj studiji, Moi se bavi feminističkom teorijom iz ugla književne kritike Kejt Milet i Meri Elman, a u kontekstu poststrukturalističkog teoretisanja Miletove i Elmanove, koje ove dve autorke primenjuju na Elen Siksu, Liz Irigaraj i Juliju Kristevu. Ukoliko posmatramo hronološki Moin rad, svakako, moramo da napomenemo da je već naredne, 1986. godine, objavila *Čitanku o Kristevoj* (eng. *The Kristeva Reader*), koju je priredila pri tom se identifikujući sa poststrukturalnim feminizmom i tumačenjem fluidne, nefiksirane i decentralizovane subjektivnosti¹².

Period koji nas posebno zanima, naročito zbog prirode teme koja se obrađuje, jeste period tokom koga se istraživačka pažnja Toril Moi usmerila na Simon de Bovoar, što je, usudili bismo se slobodno da kažemo, krunisano Moinom čuvenom studijom iz 1990. godine, *Feministička teorija i Simon de Bovoar* (eng. *Feminist Theory and Simone de Beauvoir*)¹³. No, nastavivši svoja podrobna istraživanja života i dela Simon de Bovoar, Toril Moi 1994. godine

Responsibility of Intellectuals”, in *The Legacy of Simone de Beauvoir*. Ed. Emily R. Grosholz (Oxford: Oxford University Press and Clarendon, 2004), 139.

- 10 Toril Moi, *Sexual/Textual Politics: Feminist Literary Theory* (London: Methuen and Co., 1985).
- 11 Toril Moi, “Am I That Name?: A Reply to Deborah Knight”, *New Literary History*, No. 26 (1995): 58.
- 12 Toril Moi, *The Kristeva Reader* (New York: Columbia University Press, 1986).
- 13 Toril Moi, *Feminist Theory and Simone de Beauvoir* (Oxford: Blackwell Publishers, 1992).

objavljuje studiju *Simon de Bovoar – Razvoj žene-intelektualke* (eng. *Simone de Beauvoir – The Making of an Intellectual Woman*)¹⁴. Upravo u ovoj studiji, Toril Moi je preformulisala Bovoarino stapanje intelekta i emocija.

Proširivši svoje analize modelima Džona Longšou Ostina, Ludviga Vitgenštajna i Stanlija Kavela, Toril Moi je prikupila materijal za svoju impozantnu studiju, objavljenu 1999. godine, pod naslovom *Šta je žena?* (eng. *What is a Woman?*)¹⁵, dakle, naslovom u kome odzvanjaju čuvena filozofska pitanja, poput Imanuel Kantovog, *Šta je prosvetćenost?*¹⁶, i Žan-Pol Sartrovog pitanja, *Šta je književnost?*¹⁷.

Moi razvija svojevrsnu analizu pitanja žene-spisateljice, tako što se okreće izjavi „Ja nisam žena-spisateljica”. Ona ovu izjavu tretira kao govorni čin analizirajući ga u okviru poimanja seksizma kod Simon de Bovoar¹⁸. Toril Moi dosledno ilustruje svoju tvrdnju da je ovaj govorni čin adekvatna reakcija na određenu vrstu provokacije, odnosno, na pokušaj da se žena-spisateljica povinuje nekoj normi ženstvenosti i ženskosti. Istovremeno, Moi ilustruje načine na koje Bovoarina teorija osvetljava strategije Virdžinije Vulf u *Sopstvenoj sobi*¹⁹.

14 Toril Moi, *Simone de Beauvoir: The Making of an Intellectual Woman* (Oxford: Blackwell Publishers, 1994).

15 Toril Moi, *What is a Woman?* (Oxford: Oxford University Press, 1999).

16 Immanuel Kant, “An Answer to the Question: What is Enlightenment?”, in *What is Enlightenment? Eighteenth-Century Answers and Twentieth-Century Questions*. Ed. James Schmidt (Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1996), 58–64.

17 Jean-Paul Sartre, *What is Literature? And Other Essays* (Harvard: Harvard University Press, 1988).

18 Toril Moi, “‘I am not a Woman Writer’: About Women, Literature and Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 259.

19 Toril Moi, “‘I am not a Woman Writer’: About Women, Literature and

Analizirajući Moinu konstataciju da žena-spisateljica ne bi trebalo da se povinuje normama, ipak bismo primetili da ukoliko se oslanja na Serla i Serlov teorijski model, i Moi bi trebalo da uzme u obzir Serlovu pretpostavku, po kojoj, „[...] govoriti neki jezik znači učestvovati u jednom obliku ponašanja uređenog nekim pravilima”²⁰. Naročito, ako je u njenom fokusu govorni čin kojim je kao plaštom zaodnela glavnu premisu kako svoju tako i de Bovoarove. No, pođimo redom. U narednom odeljku pogledaćemo Moino tretiranje pisanja kao žena i njeno dijagnostifikovanje problema, odnosno pitanje ženâ i pisanja.

2.2. Pisanje kao žena: Moino dijagnostifikovanje problema

Toril Moi najpre polazi od sledećeg pitanja: Zašto je pitanje ženâ i pisanja tako marginalna tema u feminističkoj teoriji danas? Ona pokušava da odgovori na ovo pitanje uzimajući u obzir prevashodno književnost, uz pretpostavku da je gubitak interesovanja za književnost zapravo simptomatičan za širi gubitak interesovanja za pitanja koja se odnose na žene i estetiku i žene i kreativnost unutar feminističke teorije²¹. U pokušaju da dijagnostifikuje problem, Moi se oslanja na Simon de Bovoar i *Drugi pol* (fr. *Le Deuxième sexe*).

U svom eseju, Toril Moi ističe da su upravo u deceniji od sredine 1970-ih do sredine 1980-ih, žensko pisanje i *écriture féminine* bili izuzetno popularni, kako unutar, tako i izvan akademske zajednice²². U tom periodu su se nizali značajni naslovi, a Moi

Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 259–271.

20 Džon Serl, *Govorni činovi* (Beograd: NOLIT, 1991).

21 Toril Moi, “I am not a Woman Writer”: About Women, Literature and Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 259.

22 Toril Moi, “I am not a Woman Writer”: About Women, Literature and

konstatuje da je za autorke koje su u to vreme bile mlade i pod snažnim utiskom tih dešavanja, svi ovi naslovi su bili uzbudljivi, izazovni i teoretski značajni. Drugim rečima, u tom periodu, žensko pisanje bilo je često definisano kao pisanje žena, o ženama i za žene²³. Toril Moi u svojim esejima i radovima koristi fine jezičke nijanse i vrši delimitaciju sledećih pojmova: „feminističko”, „žensko” i „femino”²⁴.

Toril Moi ističe da su koncept *écriture féminine* u Francuskoj promovisale književnice i psihoanalitičarke poput Elen Siksua (fr. Hélène Cixous) i Lis Irigaraj (fr. Luce Irigaray), a ovako ustrojen paralelni razvoj, bio je prisnije povezan sa psihoanalitičkim idejama ženstvenosti²⁵. Drugim rečima, *écriture féminine* je na svojevrsan način promovisao pisanje obeleženo ženstvenošću, što je u jednom opštem smislu, zapravo značilo pisanje žena²⁶.

Za mnoge spisateljice ovaj talas interesovanja za žensko pisanje bio je čisto oslobođenje, a Moi se umereno poziva na Lesingovu kada pozajmljuje njen citat, prema kome romane i drame u velikoj meri pišu muškarci koji su kritični i neblagonakloni prema ženama. Stoga, Moi smatra da u tako profilisanom kontekstu, strastveno interesovanje za žensko pisanje koje je eksplodiralo sedamdesetih godina izgleda potpuno opravdano. I dodaje da će konačno,

Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 260.

23 Toril Moi, “I am not a Woman Writer’: About Women, Literature and Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 260.

24 Toril Moi, “Feminist, Female, Feminine”, in *The Feminist Reader: Essays in Gender and the Politics of Literary Criticism*, eds. Catherine Belsey and Jane Moore (New York: Basil Blackwell, 1989), 117–132.

25 Toril Moi, “I am not a Woman Writer’: About Women, Literature and Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 260.

26 Toril Moi, “I am not a Woman Writer’: About Women, Literature and Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 260.

spisateljice pismeno izraziti sopstvene strasti i želje²⁷. U narednom odeljku pogledaćemo avanturu čitanja, koju predlaže Toril Moi.

2.3. Avantura čitanja Simon de Boovar

Analizirajući avanturu čitanja, odnose književnosti i filozofije, Kavela (eng. Cavell) Toril Moi postavlja pitanje: „Da li postoji način da se tumači filozofski, a da se, pri tom, književnom tekstu ne nameću prethodno postojeće filozofije?”^{28, 29}. Dodatno pitanje koje se na ovo nadovezuje moglo bi da glasi: „Postoje li feminizmi ili feminističke teorije ili se, suštinski, priča završava sa Vulfovom i de Boovarovom?”³⁰. Citirana autorka, s pravom, postavlja ovo pitanje, naročito uzimajući u obzir neka viđenja koja smatraju da su krajna ishodišta Vulfova i Boovarova. No, pogledajmo tumačenje odnosa filozofije i književnosti na kome Toril Moi zasniva svoju avanturu čitanja Simon de Boovar.

Tumačeći odnos filozofije i književnosti, Toril Moi smatra da su pokušaji da se definiše ovaj odnos između filozofije i književnosti veoma često bili formalistički, u tom smislu što se prilikom definisanja, a s ciljem da se jednom zauvek reši ovo pitanje, uglavnom oslanjalo na spisak binarnih opozicija, kao što su: *univerzalno* naspram *posebnog*, *razuma* naspram *mašte*, *uviđanja* naspram *emocija*, *argumenta* naspram *forme*. No, Toril Moi kaže da ovakve liste mogu često da razočaraju³¹.

27 Toril Moi, “‘I am not a Woman Writer’: About Women, Literature and Feminist Theory Today”, *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 260.

28 Toril Moi, “The Adventure of Reading: Literature and Philosophy, Cavell and Beauvoir”, *Literature and Theology*, Vol. 25, No. 2 (2011): 126.

29 Prevod sa engleskog jezika: Miloš D. Đurić, 2011.

30 Aleksandra Nikčević Batrićević, „U svijetu patrijarhalnog statusa kvo”, *ARS*, br. 5–6 (2010): 252.

31 Toril Moi, “The Adventure of Reading: Literature and Philosophy, Cavell

Zanemarujući, na trenutak, neka druga moguća viđenja čitanja Toril Moi, pogledaćemo njen odnos prema postavljanju filozofskog u odnosu na književni aspekt ovako profilisane analize. Ona smatra da to nije uopšte lak zadatak, tim pre što se filozofi nikada nisu složili u tome šta filozofija jeste, i s obzirom na to da čak i najbistriji umovi nisu uspeli da iznađu ubedljivu definiciju književnosti³². Budući da je izazov da se pomire donekle različita viđenja teoretičarki i teoretičara koje žele da govore o književnosti i filozofiji, onda bi trebalo razrešiti makar izvesna pitanja. Drugim rečima, Toril Moi odnos književnosti i filozofije razrešava svojevrsnim filozofskim čitanjem, ili možda još preciznije, filozofskim tumačenjem književnosti.

Da bismo izbegli razočaravajuću i nadasve frustrirajuću kritiku koja svodi književni tekst isključivo na primer prethodno postojeće teorije filozofije, potrebno je da se izvrši filozofsko tumačenje književnosti. Na ovaj način bismo razrešili makar neke nedoumice, bilo da tražimo ubedljive ilustracije za postojeće stavove u moralnoj filozofiji Dikensa ili Vulfove, bilo da tražimo i pratimo tragove Fukoa kod Džejn Ostinove ili Deride kod Džordž Eliotove, ili pak tragove Deleza kod Ibzena. Čini nam se, ipak, da se ovde pre radi o tome da Toril Moi, s pravom, postavlja pitanje koje se odnosi na svrhu tumačenja književnosti, naročito, ako je sve ono što uspevamo da vidimo u književnosti samo teorija koju već poznajemo. Pita se Moi, zašto se onda jednostavno ne bi pridržavali tumačenja teorije i filozofije, ukoliko je to ono što zaisto želimo da uradimo³³. Međutim, istovremeno, čini nam se da Toril

and Beauvoir”, *Literature and Theology*, Vol. 25, No. 2 (2011): 126.

32 Toril Moi, “The Adventure of Reading: Literature and Philosophy, Cavell and Beauvoir”, *Literature and Theology*, Vol. 25, No. 2 (2011): 126.

33 Toril Moi, “The Adventure of Reading: Literature and Philosophy, Cavell

Moi ne želi da razdvoji svoje interesovanje za književnost od svog interesovanja za filozofiju i teoriju. Ona kritičko tumačenje dovodi u vezu sa sumnjom, odnosno, podozrenjem.

Toril Moi se pita zašto je Simon de Bovoar više volela da napiše roman pre nego filozofski esej o drugosti³⁴. Odgovor bi mogao da se nađe u čitanju Toril Moi, koja tumačeći Simon de Bovoar, uočava da je Bovoarova smatrala da samo i jedino roman omogućava spisateljki da prenese vid metafizičkog iskustva koji se ne može drugačije manifestovati, njegov subjektivni, jedinstven i dramski karakter, kao i njegovu dvosmislenost³⁵. Merlo-Ponti (fr. Merleau-Ponty) smatra da bi bilo pogrešno da se drama koja se odvija u *Gošći* tumači kao psihološka. Toril Moi mi je skrenula pažnju na to da se Blanšo (fr. Blanchot), Merlo-Ponti i Bovoarova slažu u tome da za njih tumačiti metafizički roman kao da je to jednostavno psihološki ili društveni roman, znači potpuno promašiti poentu. To bi bilo kao da se čita Kamijev *Stranac* kao studija karaktera ili kao kritika sistema krivičnog pravosuđa. Naravno, da se može tumačiti na ovaj način, ali onda čitateljka, koja se zaustavlja samo na tom tumačenju, ne uspeva da zadovolji zahtev romana³⁶.

Prema Toril Moi, metafizički roman ne bi trebalo da egzemplifikuje već postojeće filozofije, već bi trebalo da bude kreativni doprinos samoj misli. Citirajući Blanšoa, Moi kaže kako filozofski roman treba da otkrije nešto novo³⁷. Međutim, istovremeno, mi ne možemo da pokušamo da „prečistimo”

and Beauvoir”, *Literature and Theology*, Vol. 25, No. 2 (2011): 127.

34 Toril Moi, “The Adventure of Reading: Literature and Philosophy, Cavell and Beauvoir”, *Literature and Theology*, Vol. 25, No. 2 (2011): 133.

35 Toril Moi, “The Adventure of Reading: Literature and Philosophy, Cavell and Beauvoir”, *Literature and Theology*, Vol. 25, No. 2 (2011): 133.

36 Toril Moi, privatna i lična komunikacija, mejl od 12.12.2012. godine.

37 Toril Moi, privatna i lična komunikacija, mejl od 12.12.2012. godine.

filozofiju od metafizičkog romana time što bismo ignorisali njegove društvene i psihološke aspekte, jer bi i to značilo da je promašena poenta. Moi kaže da bi se to odnosilo na činjenicu da ne postoji nešto takvo kao što je neotelovljeno, nepostavljeno, apsolutno slobodno, pokretno, egzistencijalno iskustvo³⁸.

Oslanjajući se na Moino čitanje Bovoarove, a posebno na njeno čitanje *Gošće*, pogledaćemo računarsku ilustraciju analize ovog teksta.

3. Računarska analiza *Gošće*

U ovom delu rada analiziramo odabrane segmente ekscerpirane iz korpusa romana *Gošća (L'Invitée)* Simon de Bovoar. Kao korpus poslužilo je originalno, francusko izdanje *L'Invitée*³⁹, koje nam je bilo na raspolaganju. Korpus nećemo posebno opisivati, tim pre što smo prekucali odabrane ilustrativne delove u Word 2007 format, a potom podvrgli računarskoj analizi teksta. No pre nego što krenemo sa samom analizom, bilo bi uputno da kažemo par reči o odnosima lingvistike i književnosti, s obzirom da primenjujemo lingvističku analizu na književni tekst.

3.1. Lingvistika i književnost – „književnička lingvistika”

U literaturi se navodi da se sve više govori o potrebi interdisciplinarnog pristupa nauci o jeziku, što se obično objašnjava složenošću jezika⁴⁰. Čini se da egzaktne analize književnosti nisu strane, što se ogleda u tome što citirana autorka upravo koristi

38 Toril Moi, privatna i lična komunikacija, mejl od 12.12.2012. godine.

39 Simone de Beauvoir, *L'Invitée* (Paris: Gallimard, 1997).

40 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 119.

termin „lingvistika u književnosti”⁴¹ kada analizira kategorije koje pripadaju lingvistici a srećemo ih u književnim ostvarenjima.

Prema našem najboljem saznanju, Vesna Polovina prva na našim prostorima (bivše Jugoslavije) analizira kako književnici pišu o glasu i izgovoru iz posve jednog inovativnog ugla, uzimajući u obzir saznanja iz fonetike i srodnih oblasti. Polovina lucidno primećuje da glasove i izgovor nije moguće odvojiti od govorne akcije čoveka u književnom delu⁴². Na dalje, za našu računarsku analizu, svakako je, makar u jednom svom segmentu, relevantna i statistička analiza. Pošavši od istraživačkih nalaza iz literature, da se od jezičkih kategorija u jeziku u književnom delu u proseku od 80% slučajeva objašnjavaju imenice⁴³. Vesna Polovina je izmerila frekvencije pojavljivanja i našla da se sve ostale vrste reči u takvom kontekstu javljaju ređe, a među njima najviše glagoli⁴⁴. Uz to, ova lingvistkinja dodaje da su retki slučajevi objašnjavanja rečenica, međutim, konstatuje da se kod nekih pisaca nešto češće javlja piščevo objašnjenje i komentar čitavog diskursa⁴⁵. Sve ove nalaze uzeli smo u obzir prilikom pristupanja računarskoj analizi teksta na materijalu *Gošće*, u želji da istovremeno primenimo statističke nalaze na ovo delo kome je, čini nam se, potrebno dodatno žanrovsko određenje, ukoliko pratimo smernice čitanja Toril Moi.

41 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 121.

42 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 137.

43 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 141.

44 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 141.

45 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 141.

Vesna Polovina govori i o književnosti u lingvistici, u okviru koje analizira, između ostalog, književni tekst kao moto u lingvističkom delu⁴⁶, potom analizira tumačenja književnika kao argumente u lingvistici⁴⁷, da bi se posebno osvrnula na lingviste književnike i njihov stil⁴⁸. Vesna Polovina se, s pravom, pita da li se može govoriti o opštim karakteristikama „književničke lingvistike”⁴⁹.

Prema našem najboljem saznanju, upravo je istraživačica i lingvistkinja Vesna Polovina skovala upravo ovaj termin na našim, jugoslovenskim prostorima – „književnička lingvistika”, a ovaj podatak nam je bitan, s obzirom na to da se u ovom radu najpre bavimo čitanjem u svetlu feminističke književne teorije, a onda primenjujemo lingvističku analizu na korpus dobijen upravo iz domena književnosti, te stoga nam se čini da pred sobom upravo imamo analizu koja je proizašla iz književničke lingvistike. Polazeći od konstatacije da su književnice i književnici „[...] po prirodi posla, upućeni da se bave jezikom” i da u karakterizaciji svojih junakinja i junaka „[...] daju veoma često opise njihovih govora, nijansi njihovog glasa”⁵⁰. Upravo u tim opisima, konstatuje citirana autorka, da se glas karakteriše bezbrojnim metaforičkim odrednicama koje daleko prevazilaze metaforiku

46 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 151.

47 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 155.

48 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 160.

49 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 168.

50 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naučna knjiga, 1992), 171.

koju je moderna fonetika prihvatila kako na lingvističkom, tako i na eksperimentalnom nivou⁵¹.

Da je nesumnjivo značajna lingvistika kao alat u analizi književnog ostvarenja nalazimo kao potkrepljenje u literaturi upravo u radovima u kojima postoji primena matematičkih modela na analizu konkretnog jezičkog materijala, i to specifičnog, umetničkog⁵². Pored ovih radova postoje i radovi koji se bave upravo književnim proznim delima, odnosno, specifičnim segmentima analize književnih prozних delâ. Prilikom tumačenja književnih ostvarenja, ovako profilisani i slični radovi naročito osvetljavaju neke aspekte metasemantike komentara u narativno-umetničkom tekstu⁵³. Mi smo prevashodno u svom korpusu analizirali nadrećenične celine raznih obima i strukture⁵⁴.

3.2. Teorijski model: računarska lingvistika i statistička lingvistika

Primenjujemo eklektički model. Naša analiza se oslanja na tekovine računarske lingvistike. Drugim rećima, nismo odabrali jedan poseban model, već smo konsultovali sve što nam se činilo relevantnim za datu analizu. No, pre nego što krenemo sa analizom, potrebno je izvršiti delimitaciju izvesnih pojmova.

- 51 Vesna Polovina, *Ogledi iz opšte lingvistike* (Beograd: Naućna knjiga, 1992), 171.
- 52 Solomon Markus, *Matematićka poetika* (Beograd: NOLIT, 1974).
- 53 Vesna Polovina, „Metasemantika komentara u narativno-umetnićkom tekstu“ u *Komentar i pripovedanje: Prilozi poetici pripovedanja u srpskoj književnosti*, ur. Dušan Ivanić (Beograd: Centar za naućni rad Filološkog fakulteta i Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 2000), 191–228.
- 54 Analizirajući semantićke granice i meće na nivou makroteksta, Vesna Polovina napominje da je u tekstlingvistici opšte prihvaćeno klasifikovanje teksta raznih dimenzija na nadrećenićne celine. Vidi: Vesna Polovina, *Semantika i tekstlingvistika* (Beograd: Ćigoja štampa, 1999), 221–245.

Računarsku lingvistiku shvatamo u onom smislu koji se navodi u literaturi. Naime, prema literaturi, to je grana lingvistike u kojoj se računarske tehnike i koncepcije primenjuju na osvetljavanje lingvističkih problema⁵⁵. Skloni smo da uzmemo u obzir još šire određenje, prema kome se računarska lingvistika određuje kao primena pojmova i tehnika računarske nauke na analizu jezika⁵⁶. Proučavajući frekvenciju semantičkih jedinica u romanu *Gošća* Simon de Bovoar nužno smo ulazili i u domen statističke lingvistike, koja se, prema literaturi, određuje kao grana lingvistike koja se bavi primenom statističkih tehnika na lingvističku teoriju i deskripciju⁵⁷. Citirani autor ovde, pre svega, ubraja analizu učestalosti i distribuciju jezičkih jedinica u tekstovima, ukazujući na korisnost i upotrebljivost u stilskoj statistici.

Razlike u pristupima računarskoj analizi teksta, kao posledica teorijskih okvira računarske lingvistike i preokupacija istraživačica i istraživača, više se ogledaju u aspektu koji se osvetljava. Nismo se priklonili nijednoj zasebnoj školi ili pravcu, već smo analizirali tekstualni korpus putem računarske analize teksta koja može pružiti zanimljive spoznaje. Na osnovu pregleda relevantne literature stičemo utisak da ne postoje neka značajnija razmimoilaženja u ovom domenu, naročito pošto se ovako profilisana analiza primenjuje kod proučavanja jezičkih varijacija ili kod proučavanja stilskih karakteristika raznovrsnih tekstova i žanrova.

Ali, pre nego što pređemo na opis računarske analize uzorka teksta *L'invitée*, pomenućemo ukratko, radi poređenja, nekoliko

55 Dejvid Kristal, *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike* (Beograd: NOLIT, 1988), 216.

56 Dejvid Kristal, *Kembrička enciklopedija jezika* (Beograd: NOLIT, 1996), 429.

57 Dejvid Kristal, *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike* (Beograd: NOLIT, 1988), 245.

primene računarske analize teksta iz literature. Računarska analiza teksta primenjuje se u stilometriji, odnosno u računarskoj stilistici⁵⁸. Pored toga, izvesni autori adaptiraju računarsku analizu teksta za specifične aspekte društvenih nauka⁵⁹, dok drugi autori, radeći u istim okvirima primene u društvenim naukama, ukazuju na kompleksnosti i potencijalne primene⁶⁰. Pored toga, računarska analiza teksta se sagledava u kontekstu nepredviđenih situacija i mogućnosti ovog modela koji evoluirao⁶¹, a najčešće u interdisciplinarnom kontekstu u kome se kombinuju prakse iz različitih polja i domena⁶².

U narednom delu ilustrovaćemo primenu računarske analize teksta na korpusu romana *Gošća - L'invitée*.

3.3. Računarska analiza uzorka korpusa *L'invitée*

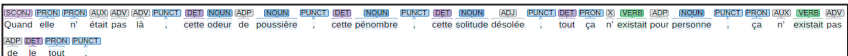
U ovom delu rada, pogledaćemo ekscerpte iz korpusa koje smo analizirali. Uzimajući u obzir Toril Moino čitanje Simon de Bovoar, fokusirali smo se na one značajne teme koje se dovode u fokus Moinog čitanja, te smo upravo analizirali te ekscerpte.

-
- 58 Maciej Eder, Jan Rybicki and Mike Kestemont, "Stylometry with R: A Package for Computational Text Analysis", *The R Journal*, Vol. 8, No. 1 (2016): 107–121.
- 59 Paul DiMaggio, "Adapting Computational Text Analysis to Social Science (and Vice Versa)", *Big Data & Society*, July–December (2015): 1–5.
- 60 Brendan O'Connor, David Bamman and Noah A. Smith, "Computational Text Analysis for Social Science: Model Assumptions and Complexity" in *Second Workshop on Computational Social Science and Wisdom of the Crowds – NIPS 2011* (Sierra Nevada: NIPS, 2011), 1–8.
- 61 Daniel Marciniak, "Computational Text Analysis: Thoughts on the Contingencies of an Evolving Method" *Big Data & Society*, July–December (2016): 1–5.
- 62 Jonas Kuhn, "Computational Text Analysis within the Humanities: How to Combine Working Practices from the Contributing Fields?" *Language Resources and Evaluation*, Vol. 53 (2019): 565–602.

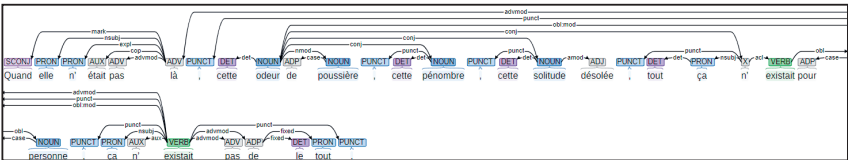
Prvi ekscerpt iz korpusa je sledeći:

Quand elle n’était pas là, cette odeur de poussière, cette pénombre, cette solitude désolée, tout ça n’existait pour personne, ça n’existait pas du tout. [...] Elle était seule à dégager le sens de ces lieux abandonnés, de ces objets en sommeil ; elle était là et ils lui appartenaient. Le monde lui appartenait.⁶³

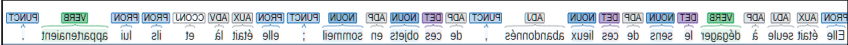
Sledi zatim računarska analiza teksta, koju ćemo ilustrovati analiziranim ekscerptima na kojima je izvršena klasifikacija prema vrsti reči, zatim analiza odnosa, prevashodno sintaksičkih, koji mogu uticati šire na semantičke i pragmatičke odnose u tekstu.

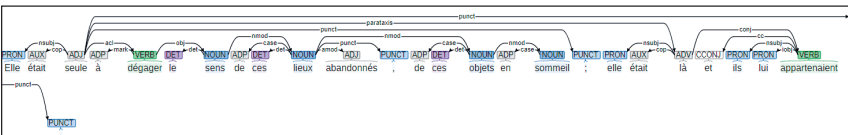
Slika 3.2.1. Ekscerpt 1 iz korpusa *L'Invitée*.

Slika 3.2.2. Ekscerpt 1a iz korpusa *L'Invitée*.

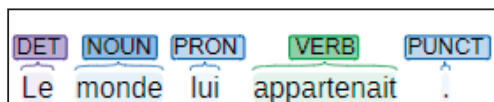
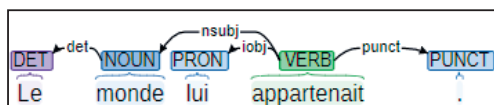

Slika 3.2.3. Ekscerpt 2 iz korpusa *L'Invitée*.

Slika 3.2.4. Ekscerpt 2a iz korpusa *L'Invitée*.

63 Simone de Beauvoir, *L'Invitée* (Paris: Gallimard, 1997), 12.

Slika 3.2.5. Ekscerpt 3 iz korpusa *L'Invitée*.Slika 3.2.6. Ekscerpt 3a iz korpusa *L'Invitée*.

Na osnovu ekscerpata na slikama 3.2.1 – 3.2.6. možemo da primetimo da se uspostavljaju različite sintaksičko-semantičke relacije koje mogu da se tumače na različite načine. Ipak, ono što je relevantno za našu analizu, uzimajući u obzir Toril Moino čitanje Simon de Bovoar, svakako jesu semantičke jedinice koje se pripadaju leksičkom polju sna (npr. *sommeil*), zatim jedinice koje govore o otuđenju (npr. *abandonnés*).

Ukoliko dodatno podvrgnemo računarskoj analizi teksta ekstrahovane jedinice, ona bi se mogao eventualno odrediti stil Bovoarove kroz prizmu Moinog kritičkog čitanja. Ukoliko bismo, ipak, uzeli u obzir Moine dihotomije, uočavamo onda kompleksnije odnose. Na primer odnose posesije, kao u ekscerptima 3 i 3a na slikama 3.2.5. i 3.2.6. (ključna jedinica bi bila *appartenait*).

Frekvenciju pojavljivanja ilustruje slika 3.2.7. Manjkavost ovog uzorka bi bila njegova veličina. Međutim, mi i ovde uočavamo neke „pravilnosti” koje nalazimo u ostatku korpusa romana *Gošća* Simon de Bovoar. Te pravilnosti bi se odnosile na učestalost glagola *être*, zatim glagola koji su dominantni i odražavaju osnovnu temu Bovoarove, prema Toril Moi, a to su: *appartenir* i *exister*.

Kako bismo obezbedili uopštavanja koja su nužna kod računarske analize teksta, ekscerpirali smo dodatne primere.

Word	POS / Conj.	Frequency	
être	V	3	
appartenir	V	2	
exister	V	2	
là	R	2	
n	N	2	
pas	R	2	
abandonner	V	1	
dégager	V	1	
désoler	V	1	
lieu	N	1	
monde	N	1	
n	R	1	
objet	N	1	
odeur	N	1	
pénombre	N	1	
poussière	N	1	
sens	N	1	
seul	AQ	1	
solitude	N	1	
sommeil	N	1	

Slika 3.2.7. Frekvencija pojavljivanja u ekscerptima 1–3 iz korpusa *L'Invitée*.

Iako nismo u datom trenutku podvrgli analizi celokupan tekst, smatramo da upravo tehnike prikupljanja uzoraka mogu u dovoljnoj meri da obezbede potrebnu koncentraciju jedinica koje su specifične za domen romana *Gošća*.

Posmatrali smo liste frekvencije, alfabetske liste, tekstualne konkordance, pa su uzeti u obzir bazični numerički parametri. Pogledaćemo frekvenciju onih ekscerptata u kojima dominiraju leksičke jedinice koje su relevantne u Toril Moinom čitanju Simon de Bovoar.

Slika 3.2.8. eventualno bi mogla da posluži kao ilustracija frekvencije pojavljivanja u nešto većem ekscerptu, u kome su prisutni one jezičke jedinice koje su relevantne u čitanju Toril Moi. Pošto tekstualne konkordanse, odnosno, ključne reči u kontekstu pokazuju pojavljivanje svih tokena datog tipa u svom prirodnom okruženju, pogledaćemo i primer konkordanse u okviru naše analize korpusa *L'Invitée*.

Word	POS / Conj.	Frequency
être	V	8
n	N	5
pas	R	5
avoir	V	3
appartenir	V	2
corps	N	2
encore	R	2
exister	V	2
là	R	2
ne	R	2
passer	V	2
qu	V	2
regarder	V	2
tout	R	2
abandonner	V	1
âme	N	1
arroser	V	1
bien	R	1
bleu	AQ	1
boire	V	1
bruine	N	1
c	R	1
café	N	1
châle	N	1
charmant	AQ	1
cheveu	N	1

Slika 3.2.8. Frekvencija pojavljivanja u ekscerptu 4 iz korpusa *L'Invitée*.

Quand elle n' était pas là , cette odeur de poussière , cette pénombre
ça n' existait pas de le tout . Elle était seule à dégager le sens de ces lieux abandonnés
, de ces objets en sommeil . Elle était là et ils lui appartenaient . Le monde lui appartena
e le restaurant . Il n' avait encore été question que de Xavière . Tous les moments qu' d
t un corps mince et épanoui et c' était un fin visage de jeune fille qu' encadraient les che
gea . Cette réception charmante , est -ce que ce n' était pas tout simplement un exorcis
on charmante , est -ce que ce n' était pas tout simplement un exorcisme ? N' avait -elle
un exorcisme ? N' avait -elle pas été dupée encore une fois ?

Slika 3.2.9. Konkordansa za glagol *être* u ekscerptu 4 iz korpusa *L'Invitée*.

Na osnovu ekscerpirane konkordanse, možemo primetiti statistički značajno pojavljivanje leksičke jedinice *seule*, zatim leksičke jedinice *question*, što je u skladu sa poetikom usamljenosti i samoće i opštim tonom preispitivanja kod Bovoarove, na šta

ukazuje Moi u svom čitanju. Konkordansa nam može poslužiti u otkrivanju različitih kolokacija, kao i u otkrivanju izvesnih odnosa koji vladaju između punih i praznih reči koje se nalaze u ovom korpusu. Naročito je zanimljivo posmatrati način na koji se prazne reči adaptiraju diskursnom okruženju i povezuju pune reči. S druge strane, pune reči imaju stabilno značenje koje im učitava Simon de Bovoar u *Gošći*. Istovremeno, na osnovu navedenog primera, možemo izvesti jedan tentativan zaključak da tekstualne konkordanse dopunjuju i pojašnjavaju podatke iz lista frekvencije jezičkih jedinica.

Primitili smo da lična zamenica *elle* ima naročitu ulogu kod Simon de Bovoar, naime skoro sasvim sigurno ova lična zamenica povezuje dublje koncepte i stvara tekstualnu koheziju, kao u primeru iz korpusa: [...] *elle frissonna ; elle ne savait que faire de son corps ni de ses pensées. Elle regarda les femmes en galoches [...]*⁶⁴. Na osnovu računarske analize teksta, u ovom, i sličnim primerima, primećeno je da kod Bovoarove lične zamenice zadobijaju kapacite da impliciraju značenja koja prevazilaze lica na koja upućuju, tj. referente.

Na osnovu pregleda naših primera, stičemo utisak da nema nekih značajnih razmimoilaženja između inicijalnih podataka (na osnovu Moinog čitanja Bovoarove i *Gošće*) i dobijenih rezultata analize, koja je uzela u obzir navedene parametre. Sva ova zapažanja dobijena na osnovu računarske analize teksta, mogla bi da doprinesu osvetljavanju argumenata koje iznosi Toril Moi u svom čitanju.

4. Zaključne napomene

Računarska analiza *Gošće* u svetlu čitanja Toril Moi dala je sledeće rezultate. U vezi sa frekvencijom, primitili smo da pune reči

64 Simone de Beauvoir, *L'Invitée* (Paris: Gallimard, 1997), 153.

ispoljavaju različit stepen frekvencije u zavisnosti kakvo značenje im učitava Simon de Bovoar u skladu sa svojom filozofijom. Iako su neke reči manje frekventne, imaju veći naboj kod Bovoarove (na primer, jezičke jedinice koje izražavaju posesiju, alijenaciju, osamljenost, itd). Utvrđeno je da zastupljenost nekih jezičkih jedinica zavisi i od stila Bovoarove. Takođe, primećeno je da postoji i gradijentnost kod ličnih zamenica. Čini se da lična zamenica *elle* markira dominantni deo u Bovoarinom diskursu, dok *il* markira sporedni deo. Zanimljivo je da kod Bovoarove neke jezičke jedinice.

Jedan tentativni zaključak bi bio da postoji dosta nepoznanica i proizvoljnosti u računarskim analizama teksta koje nisu profilisane u skladu sa unapred pripremljenim parametrima koji bi služili kao svojevrsna matrica, kao što je to u našem slučaju bilo Toril Moino čitanje Simon de Bovoar i Moino čitanje *Gošće*, koje je poslužilo kao svojevrsni etalon u odnosu na koji sagledavamo kretanje jezičkih jedinica u analizi. Slika koja se nazire, na osnovu ovakve računarske analize teksta, čini se da je povoljna za analizu specifičnog stila, kakav je stil Bovoarove.

Ove opservacije nisu definitivne niti iscrpne i mogu da posluže kao osnova za dalje finije elaboracije i dalja teorijska promišljanja.

Literatura:

1. Beauvoir, Simone de. *L'Invitée*. Paris: Gallimard, 1997.
2. Bergoffen, Debra and Megan Burke. "Simone de Beauvoir." *The Stanford Encyclopedia of Philosophy*, <https://plato.stanford.edu/archives/sum2020/entries/beauvoir/> (preuzeto 6. 6. 2020).
3. DiMaggio, Paul. "Adapting Computational Text Analysis to Social Science (and Vice Versa)". *Big Data & Society*, July–December (2015): 1–5.

4. Eder, Maciej, Jan Rybicki and Mike Kestemont. “Stylometry with R: A Package for Computational Text Analysis”. *The R Journal*, Vol. 8, No. 1 (2016): 107–121.
5. Kant, Immanuel. “An Answer to the Question: What is Enlightenment?”. In *What is Enlightenment? Eighteenth-Century Answers and Twentieth-Century Questions*, Edited by James Schmidt, 58–64. Berkeley and Los Angeles: University of California Press, 1996.
6. Kristal, Dejvid. *Enciklopedijski rečnik moderne lingvistike*. Beograd: NOLIT, 1988.
7. Kristal, Dejvid. *Kembrička enciklopedija jezika*. Beograd: NOLIT, 1996.
8. Kuhn, Jonas. “Computational Text Analysis within the Humanities: How to Combine Working Practices from the Contributing Fields?”. *Language Resources and Evaluation*, Vol. 53 (2019): 565–602.
9. Marciniak, Daniel. “Computational Text Analysis: Thoughts on the Contingencies of an Evolving Method.” *Big Data & Society*, July–December (2016): 1–5.
10. Markus, Solomon. *Matematička poetika*. Beograd: NOLIT, 1974.
11. Moi, Toril. *Sexual/Textual Politics: Feminist Literary Theory*. London: Methuen and Co., 1985.
12. Moi, Toril. *The Kristeva Reader*. New York: Columbia University Press, 1986.
13. Moi, Toril. “Feminist, Female, Feminine”. In *The Feminist Reader: Essays in Gender and the Politics of Literary Criticism*, edited by Catherine Belsey and Jane Moore, 117–132. New York: Basil Blackwell, 1989.
14. Moi, Toril. *Feminist Theory and Simone de Beauvoir*. Oxford: Blackwell Publishers, 1992.

15. Moi, Toril. *Simone de Beauvoir: The Making of an Intellectual Woman*. Oxford: Blackwell Publishers, 1994.
16. Moi, Toril. "Am I That Name?: A Reply to Deborah Knight". *New Literary History*, No. 26 (1995): 57–62.
17. Moi, Toril. *What is a Woman?*. Oxford: Oxford University Press, 1999.
18. Moi, Toril. "Meaning What We Say: 'The Politics of Theory' and the Responsibility of Intellectuals". In *The Legacy of Simone de Beauvoir*, edited by Emily R. Grosholz, 139–160. Oxford: Oxford University Press and Clarendon, 2004.
19. Moi, Toril. "I am not a Woman Writer': About Women, Literature and Feminist Theory Today". *Feminist Theory*, Vol. 9, No. 3 (2008): 259–271.
20. Moi, Toril. „Od Simon de Bovoar do Žaka Lakana: Simon de Bovoar i marksistički feminizam“. *ARS*, br. 5–6 (2010): 82–85.
21. Moi, Toril. "The Adventure of Reading: Literature and Philosophy, Cavell and Beauvoir". *Literature and Theology*, Vol. 25, No. 2 (2011): 125–140.
22. Nikčević Batričević, Aleksandra. „U svijetu patrijarhalnog statusa kvo“. *ARS*, br. 5–6 (2010): 252–257.
23. O'Connor, Brendan, David Bamman and Noah A. Smith. "Computational Text Analysis for Social Science: Model Assumptions and Complexity". In *Second Workshop on Computational Social Science and Wisdom of the Crowds – NIPS 2011*, 1–8. Sierra Nevada: NIPS, 2011.
24. Ong, Yi-Ping. "Simone de Beauvoir's Theory of the Novel: The Opacity, Ambiguity, and Impartiality of Life". *Philosophy and Literature*, Vol. 39, No. 2 (2015): 379–405.
25. Polovina, Vesna. *Ogledi iz opšte lingvistike*. Beograd: Naučna knjiga, 1992.
26. Polovina, Vesna. *Semantika i tekstlingvistika*. Beograd: Čigoja štampa, 1999.

27. Polovina, Vesna. „Metasemantika komentara u narativno-umetničkom tekstu”. U *Komentar i pripovedanje: Prilozi poetici pripovedanja u srpskoj književnosti*, urednik Dušan Ivanić, 191–228. Beograd: Centar za naučni rad Filološkog fakulteta i Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu, 2000.
28. Sartre, Jean-Paul. *What is Literature? And Other Essays*. Harvard: Harvard University Press, 1988.
29. Serl, Džon. *Govorni činovi*. Beograd: NOLIT, 1991.

Miloš D. Đurić

University of Belgrade

Faculty of Electrical Engineering

djuric@etf.bg.ac.rs

milosddjuric@hotmail.com

msdjuric@verat.net

**TORIL MOI'S READING OF SIMONE DE
BEAUVOIR AND COMPUTATIONAL TEXT
ANALYSIS OF *L'INVITÉE***

Summary: This paper sets out to explore certain aspects of Toril Moi's reading of Simone de Beauvoir. More specifically, the paper focuses on Moi's reading of de Beauvoir's *L'Invitée*. The paper looks into the implications of taking Toril Moi's reading of Simone de Beauvoir for the pertinent computational text analysis. By way of demonstrating computational text analysis account of Beauvoir's concepts several concrete proposals are given concerning the semantics of linguistic items under investigation. The corpus is comprised of excerpts from Simone de Beauvoir's *L'Invitée*. Computational text analysis seems to provide a specific insight into the interpretation of a literary text, taking into account various parameters, proposed by a specific reading. This paper is built around four parts. Introductory remarks are provided in the first part. The second part is descriptively-oriented. It presents the main tenets of Toril Moi's model of reading, as well as her reading of Simone de Beauvoir. The third part of the paper is more empirical in nature in that it outlines the applicability of the theoretical postulates proposed by Toril Moi to a selected group of excerpts from our corpus. In this way, the theoretical aspects of Toril Moi's reading of Simone de Beauvoir and

empirical aspects of computational text analysis of *L'Invitée* are brought together to elucidate the overall meaning of the selected language items in the light of Simone de Beauvoir's philosophy. The specific meaning of certain language items de Beauvoir employed in her novel *L'Invitée* are analysed by means of computational text analysis with a view of identifying a particular semantic relation within the panoply of nuances of meanings these items are supposed to display in Simone de Beauvoir's discourse. The fourth part of the paper contains concluding remarks. It has been shown that Toril Moi's assumptions are verified in the corpus of *L'Invitée*. The implications of taking these eclectic computational models and views seem to be significant for building a plausible computational text analysis of literary texts according to specific reading parameters, as is the case with Toril Moi's reading of Simone de Beauvoir's *L'Invitée*.

Keywords: Toril Moi, Simone de Beauvoir, Feminist Theory, *Écriture Féminine*, Computational Text Analysis.